

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako prvo in tretjo soboto

v Kranju (tiska in izdaja tiskarna Iv. Pr. Lampreta v Kranju, odgovorni urednik Mirosl. Ambrožič)

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druge pošiljave naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petil-vrstlo za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 8.

V Celovcu, v soboto, dne 15. aprila 1911.

Leto IV.

Vsem sotrudnikom, naročnikom in prijateljem našega lista želi

vesele velikonočne praznike

Uredništvo in upravnništvo.

Zanimiva porotna obravnava.

II.

Med tem pa je magr. Weiss klerikalno združeno zvezo poponoma izmozgal. L. 1910 je bila tvrdka Palese in Kayser tej zvezi dolžna dvainpol milijona kron. Ko je marca meseca Kayser zopet napumpal Weiss, mu je ta dal vložno knjižico, gasečo se na 310.000 K. S to navidezno vložno knjižico je tvrdka izvalila od beneške banke popolare 800.000 lir posojila, v Curihu pa 300.000 frankov. 10. septembra 1910 je prišel krah. Tvrdka je napovedala konkurz. Tvrdka ima, dosedaj dognano, 1.392.464 K aktiv, 5.806.381 kron pa pasiv.

Obtožnica zahteva, naj se Kayser kaznuje zaradi goljufije, katero je zakrivil s tem, ker je z navidezno vložno knjižico, glasečo se na 350.000 kron, izvalil iz banke popolare 350.000 K, od Sporra v Curihu pa 300.000 frankov. Obtožnica nadalje zahteva, naj se kaznujeta Kayser in Palese zaradi krivde in zaradi slabega vodstva trgovskih knjig.

Kayser je rekel, da ni nič kriv, ampak se smatra za žrtev političnega hujskanja. Kayser stoji civilno oblečen pred sodaijo. V svojem govoru je omenjal, kako nemansko je ljubil otroke. Premogokop Somberg je kupil na prigovarjanje Palesejevo. Pravi, da ni nič goljufal, krečjemu da je lagal. Vede se pa prav arogantno.

Državni pravnik je izpraševal Kayserja dve uri. Ko ga je vprašal, kje je denar, je Kayser odgovoril, da on tega ne ve, da pa to tudi ni njegova reč, ampak komercialnega vodstva. Ravnatelj je bilo polno: v premogokopa en, v hotelu en, v pivovarni en. Državni pravnik mu je očital, da je živel jako potratno in fino, kar je Kayserja tako razžalilo, da je drž. pravdniku žugal s pestjo.

Palese je priznal kot komercialni voditelj, da se pri kreditnih operacijah ni prav nič spoznal. Seveda je rekel, da on ni bil komercialni vodja ter da o knjigovodstvu ne razume prav nič.

Povedal je, da je imel 1000 K mesečne plače, toliko tudi monsignor Kayser.

Priča dr. Zanetti je posredoval, da je dobila tvrdka od banke popolare na ono dozdevno vložno knjižico 300.000 K posojila, on je rekel, da je bil prepričan, da je bil denar tudi v resnici naložen. Ravnatelj te banke dr. Zoni in on sta smatrala Kayserja za bogatina in sta si mislila, da je bil denar pri združni zvezi deponiran, in da je imel zaradi tega težkočo, ker ni mogel denarja dvigniti pred 31. decembrom.

Prokurist tvrdke Murch je bil tudi prepričan, da je bil denar vložen na ono knjižico. Ta priča je tudi izpovedal, da je v knjigah bila velika zmešnjava.

Senzacija je vzbujala izpoved priče Raucha, ki je posredoval v Curihu, da je tvrdka dobila na ono knjižico 300.000 frankov. Magr. Kayser je prišel k njemu, da je na knjižico vložen neki fond za sirotišnico v Feldkirchenu. Izrecno mu je Kayser izjavil, da je knjižica njegova last.

Upravitelj konkurzne mase dr. Domenik je izpovedal, da je en milijon aktiva in 7 milijonov pasiva. Konkurz je povzročilo društvo sv. Jožefa, ki je zahtevalo, naj se intabulira neki dolg v znesku 200.000 K, končno se je pa izkazalo, da to društvo spleh ni imelo ničesar terjati in da je bila ta postavka fingirana, ker je hotela združna zveza rešiti, kar bi se moglo še rešiti. O milodarjih za sirotišnico je izpovedal, da se je vsako leto vzelo kak h 100.000 K od teh milodarov ter vtaknilo v podjetje. Spleh pa ni bilo nikak h zapiskov.

Tvrdka je sklenila s škofom Kahusom pogodbo, valed katere bi imel škof neke dohodke od premogokopa. Če bi bilo pa podjetje pasivno, tedaj bi moralo podjetje nositi to škodo. Izkazalo se pa je, da je bilo podjetje od avgusta pa do 1. novembra za 27.000 kron pasivno. Iz teh 27.000 K zahteva škof.

V Ljubljani so imeli depot za pivo, ki je obstojal poldrugo leto. Prodalo se je 780 hektolitrov piva ter izkupilo 23.000 kron. Obratnih

stroškov je pa bile 27.000 K. Bilo je 4000 v deficita. Ravnotako je bilo v Celju in Gorici.

Zaslišani so bili za razni izvedenci, ki so izpovedali neugodno za oba obtoženca. Podgorc je izpovedal obtežilno za pobeglega monsignora Weissa. Zaslišan je bil tudi dr. Brejce.

* * *

Ob velikem navalu občinstva so porotniki potrdili vprašanja o goljufiji in krivdi. Kayser je bil obsojen na dve leti težke ječe, poostrene z enkratnim postom na mesec, Palese pa na šest tednov ostrega zapora, poostrenega z enkratnim postom na teden.

Prizori iz ljudskega štetja na Koroškem.

V Beljaku so na poslednjem ljudskem štetju nasteli 57 Slovencev. Kdor prebere nastopne vrstice, mu bo takoj jasno, zakaj so jih toliko priznali; visoko jih bo čislal, izkazali so so ob tolikih zaprekah prave junake.

Kako so zaradi slovenščine pestili neko trgovko, svodeči dvogovor, ki se je vršil dne 6. sušca t. l. med njo in mestnim uradnikom, ko je bila pozvana predenj. U.: «Vi ste navedli občevalni jezik slovenski?» — T.: «Da.» — U.: «Kako to?» — T.: «Zato, ker sem Slovenka in govorimo med seboj le slovensko.» — U.: «V svoji trgovini vendar ne govorite slovensko.» — T.: «Tudi slovensko.» — U.: «To ni res.» — T.: «Pa je res.» — U.: «Sam sem že bil nekoč v vaši prodajalni in vi ste z menoj govorili nemško.» — T.: «Zakaj ne! Ko pridejo Nemci, govorim nemško, ko pridejo Slovenci, govorim slovensko. V naši trgovini se govori prav toliko slovensko, kakor nemško.» — U.: «To ni res; tu v Beljaku se v prodajalnah ne občuje slovensko (windisch). Kako govorite z vami, kadar greste kaj kupovat?» — T.: «Jaz ne hodim kupovat. Moj materni jezik je slovenski, nemško niti dobro govoriti ne znam.» — U.: «Tu ne gre za materni jezik, nego za občevalni jezik, mi je dolžnost poročati o tej stvari okrajnemu glavarstvu in utegne vas zadeti kazen do 40 kron — po tem in tem paragrafu zakona.» — T.: «Moj občevalni je prav toliko slovenski

PODLISTEK.

Velika noč.

V čitalnici se je zbrala na Veliko soboto tržka elita kakor že par let in zopet je bil izmed vseh najzabavnejši in najveselejši dr. Kržan.

«No, sedaj pa nam povej, ko si že parkrat obljubil, za kaj ti je Velika noč tako pri srcu!»

Dr. Kržan je povzdignil kozarec, izpl na dušek in izpolnil prošnjo sodniku Hudetu z zadovoljnima nasmehom.

«No, da vama ustrezem, naj bo, dasi je to čisto navadna zgodba, pravzaprav tako neznamenit dogodek, da skoro ni vreden spomina, a jaz se ga spominjam z veseljem, ker mi je bil v gotovo rešitev. Če bi se ne zgodilo, kakor se je, in za kar pojem hvale vsem svetnikom, kar jih je v pratiki, bi bil danes oženjen puscobnež.»

Nato je arknil dvakrat iz kozarca in nadaljeval: «Pred petimi leti sem stradal na Dunaju kakor jih strada mnogo še dandanes za ta prekleti nič, ki nama ga nudi življenje, zakaj, takrat sem bil mlad, zaljubljen v vse dobro in lepo, a naj-

bolj v svojo Angelo, ki sem jo moral pustiti v domovini. No, in ljubil sem tisto dekle bolj, kakor veren kristjan posmrtno izveličanje, sanjal sem o njej vse dni in vse noči in bil merda več bolan zaradi nje, kot zaradi lačnega želočca. In saveda, ljubila me je tudi ona zelo... Pisma so prihajala, mackra od njenih solz, in ko bi prekoval vse poljube, ki mi jih je pošiljala, v svetle zvezde, bi ne ostalo na nebu niti za palec temnega prostora. Tako je bilo z nama in jaz sem presedel z veseljem pri knjigah cele noči, samo da ji zagotovim srečno bodočnost. Ko bi se mogel povspeti do cesarja, bi se gotovo tudi odločil za kaj takega, samo če bi zahtevala ona, pa naj bi me stalo se toliko in toliko trpljenja! Tako je, če je človek zaljubljen in močan v enaki meri. Kaj je torej čudno, če sem hotel svojo Angelo za piruhe vedno s čim razveseliti. In zato sem zbiral skozi vse leto desetice in jih metal nalašč v zato pripravljeno skledico, vsak vinar, ki sem ga mogel prihraniti, sem položil kupčeku in če se je nabiralo le prepočasi, sem parkrat opustil večerje, drugič zopet kosilo ali zajutrki in z veseljem sem prešleval včasih zvečer, koliko sem že prihranil. Štel sem in štel

in ugibal, kaj bi ji mogel kupiti za tiste kronice, a vse se mi je zdele preskromne in naposled sem si naložil davek cele na tobak in prihranil tako zopet vsak teden par vinarjev več. Težko se je bilo premagati in hoditi s praznim želočcem, ko so počivale doma v skrinjici srebrne kronice, a misel, da razveselim za piruhe Angelo s tem ali onim darilcem, mi je bila trdna opora, da sem vstrajal. Prejšnje leto sem ji kupil prstan s tremi dragocenimi kamni in bila ga je vesela, da se mi ni mogla dovolj zahvaliti. Tisto leto pa sem se namenil, da ji kupim zlato zapestnico, zato sem hranil na vse kriplje in načine. Muogokrat sem živel cel dan samo ob kruhu in vodi in to je bilo tudi največ vzrok, da sem na pomlad tisto leto obolel. Počutil sem se tako slabega, da sem komaj lazil k predavanju, oči so mi pašale, da sem se naposled odločil, peljati se domov še pred velikonočnimi počitnicami. Angeli nisem pisal ničesar o mojem prihodu, hotel sem jo presenetiti. Kupil sem ji zlato zapestnico, katero sem ji hotel izročiti za piruhe lastnoročno. Tako sem se odpeljal proti domu, vesel, poln hrepenenja, dasi sem bil ves nadožen in bolan.

kakor nemški. Zapišite torej občevalni jezik slovensko-nemški. — U.: «To ne gre. Tu je le en občevalni jezik in sicer nemški».

Svoboda, kje si? Nekdaj so devali na tezalnico nedolžne žrtve. Telesna tezalnica je odpravljena, nikakor pa ni zatrta duševna klada, dekaz gorenja mučitev. V nebo vpije tako ravnaje z ubogo Slovenko zato, ker ni zatajila svojega dragega materinskega jezika. Ona niti slutila ni, zakaj so jo klicali na magistrat in marzel potjo je od strahu in razburjenja oblival pri zaslišanju. Ko je prišla domov, je jokala in ž njo mati. Jokala je, ker je bila pod težo groženj primorana izdati in zatajiti svoj jezik...

V «Slov. Branik» zap. R. B.

Narodne zadeve.

Koroški nemški učitelji so ubrali prave strune, da izsilijo izboljšanje plač. Sklenili so namreč, da izstopijo iz vseh društev ter odpovedo časopise, ako se jim plače ne izboljšajo. Kaj pa bi bila nemška bojna društva, kakor Schulverein in Südmarka brez učiteljev, kje bi bila nemška propaganda na deželi brez sodelovanja učiteljev odpadnikov. Zato je skoraj gotovo, da se ustreže njihovim zahtevam.

V Glinjah pri Borovljah službuje učitelj g. Trnul, ki se je kazal Slovenca. Ker so ga zaradi tega izključili iz okrajnega učiteljskega društva, upadel mu je pogum ter se izgovarja sedaj v «Neue Freie Presse», češ, da je uvidel svojo zmoto ter bo v bodoče držal kolegijsko. Upajmo, da s tem g. T. še ni uskočil v nemški tabor, temveč se mu oglasi narodni ponos. Trd in neizprosni bodi pravi značaj. Tudi g. nadučitelj Horvata se je zgodilo enako v Ziljski dolini, a taka nemška nestrpnost je šele prav zbudila njegov jekleni narodni značaj; rajši je postal pregnanec in mučenik, kakor da bi zatajil svojo narodnost. Čast takim značajem!

V Borovljah je vsak 10. nemški prebivalec član Südmarka.

Borba za nemško pridigo v boroveljski cerkvi na Koroškem je končana. Podlegel je častiti župnik g. Anton Klemenčič, ki je bil vedno neizprosni bojevnik za pravice slovenskega jezika v cerkvi in v šoli. Njegov kapelan g. Jan. Katnik naznanja v «Miru» med drugim, da se uvede v imenovani cerkvi mesečni nemški govor, in sicer bo pridigal vselej po maši.

Slovenščina na celovškem kolodvoru. Več slovenskih mladenčev iz Kotmarse vasi je prišlo v Celovec na kolodvor, da bi dobili vozne listke do Sinče vasi. Zahtevali so jih slovensko in se jim je brzo pestreglo. Uradnica se ni več izgovarjala, da ne zna slovensko, kakor prej tolikokrat. Slovenci, zahtevajte vozne listke povsod na slovenski zemlji v slovenskem jeziku!

Občinske volitve. V torek, dne 28. sušca t. l., so se vršile volitve za občino Rikarjaves. V vseh treh razredih so bili izvoljeni soglasno vsi naši odborniki. Nasprotniki se niso volitve udeležili.

Kako dobro se se spominjam tistega večera, ko sem se pripeljal v Ljubljano. Hladno je bilo, skoro mrzlo. Ulice so bile blatne in pušče. A kaj sem se brigal jaz za vso puščobo, ki se je vlačila po ulicah! Napotil sem se naravnost na njeno stanovanje, a je nisem našel doma. Zato sem krenil po mestu, da jo morda kje srečam.

Ravno me je ustavil nek znanec, ko jo zagledam na drugi strani ceste v spremstvu nekega pustelovca. Čudno se je moral izpremeniti tisti hip moj obraz, ker celo dotični znanec je opazil to mojo nenadno razburjenost, ko je videl kam blodijo moji pogledi, se je nasmehnil skoro zlobno: «Ah, saj sem že slisal nekaj», je dejal, «da sta si s tisto stvarico precej bližnja. Beži, beži! Vsak dan je vidim s kakim gizdalinom.»

«Lazeš», sem mu siknil v obraz in bil sem tudi prepričan, da laže. Ali lagal ni. Še tisti večer sem se prepričal o njeni nezvestobi. Vrsalo mi je po glavi in hodil sem iz ulice v ulico, dokler nisem ostal na mostu in se zasmejal sam sebi. Segel sem v žep in zapesnica je sfrčala v vodo.

Tako, dragi moji, sem bil ozdravljen in z Angelo se nisva videla nikoli več, ali velika noč mi je še vendar vedno v dragem spominu.

prej so imeli 6 odbornikov, in sicer je bil njihov prvi razred. Naši kandidati so dobili lepo število glasov, in sicer v tretjem razredu 69, v drugem 23 in v prvem 15 glasov. Ta volitev je dokaz, da je naše ljudstvo dobro in na slovenski strani, ako ni med njimi kakega nemškutarkega hujskača. Volilci so pokazali tudi svojo narodno požrtvovalnost, ko je g. Jožef Rutar pobiral med njimi za «Društveni dom» v Zitari vasi. Nabralo se je precej kronic.

Volilno gibanje.

Za kandidata slovenskega volilnega okraja je bil na zaupnem shodu dne 2. t. m. v Celovcu soglasno in z velikim navdušenjem proglašen deželni poslanec, g. Franc Grafenauer.

Shod zastopnikov je tudi sklenil, udeležiti se volilnega boja na cel črti z največjo živahnostjo.

Dopisi.

Borovlje. V «Miru» št. 11 z dne 18. marca t. l. izkuša se kaplan Janez Katnik pravi; pa zamorec naj pere svojo črno kožo kakor hoče, belo opral se vendar nikoli ne bo; tako tudi kaplan madeža, ki si ga je vsekaj s svojo breznačajno, obrekovalno in sumljivo gonjo proti župniku pri škofu, katero pa ostro obsoja vsak trezno misleč človek, nikoli izbrisal ne bo. Kako vendar ta človek kot katehet osmo božjo zapoved in kršćansko ljubezen do bližnjega otrokom v šoli razlaga! Č. pravilno, se mu vsak otrok v obraz lahko smeji. Kar se tiče iskanja pomoči pri županu in zatekanja pod okrilje nemškutarke in svobodniželne stranke, katero mu kaplan v svojem odgovoru predbaciva po receptu nasprotnih časnikov, ne omenim dalje, ker je itak vse neresnično in zlagano, kakor je župnik že sam izjavil v «Miru» št. 12. Zanimiv je le dostavek: «Toda prišel je prepozno». Da, prepozno! Ko bi škof ravnal v tej zadevi, kakor zahteva pravičnost in zdrava pamet, bi se uresničil pogovor: «Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo cvokne», in kaplan bi kakor kafra iz Borovelj izginil. Proti koncu svojega odgovora v «Miru» še posmehljivo omeni kaplan: «Da je borovskim gospodom» samo žal za svojega dobrega, mirnega in tolerantnega župnika». Vprašam, komu pa bode žal, ko bo enkrat kaplan Janez Katnik iz Borovelj izginil, zrel je že dovolj. Največ, mislim, bode žalovala ista oseba, katero je časnik «Freie Stimmen» z dne 20. februarja t. l. imenoval «Primadona». Gotovo bodo tudi grenke solze za njim pretakali tisti trije možaki, kateri so s prošjo za nemško pridigo romali k škofu. Slovenec prosi za nemško pridigo! Je za podl! In kdo so ti možaki? Pogledajmo si jih. Prvi, takorekoč četovodja se imenuje Skamen, c. kr. sodnijski sluga; za njim pripelja drugi, po imenu Šest, tudi sluga na strokovni šoli, in ker vse dobre reči so tri, se tretji manjkati ne sme, in ta je Eisenberger, zopet sluga, in sicer občinski, obenem pa še navrh policaj. In če bi to trojico kak neporednež oviral na tem težavnem usodepolnem potu k škofu, mislim, bi Eisenberger kot policaj potegnil meč in kakor Peter po Malhu mahnil po neporednežu. Tedaj te tri slugo! — Sami velikaši, «privandranji» v Borovlje! — Mogoče, da se bo po kaplanu še zaslužil eden ali drugi tistih ju-

Vinko:

Vrnitev.

Pomlad se je vračala v deželo, solnčni žarki so ogrevali zemljo, ki je že izgubila popolnoma svojo belo odejo. Travniki so že zeleneli in pokazale so se že znanilke pomladi: zvončki in vijolice. Tudi drevje, po katerem so veselo poskakovale drobne ptice, je že začelo zeleniti.

V mali sobici dvonadstropne hiše, stoječe blizu malega gozdiča, je ležal bolnik, ves prepreden in ubog. Bila ga je že skoro sama kost in koža; vendar pa se mu je poznalo, da je še mlad. Da, mlad je bil Ciril, šele petindvajset let mu je bilo in ravno v tej lepi mladeniški dobi ga je zalotila bolezen in položila v postelj, iz katere ne bo več vstal.

Tiho je bilo v sobi. Pri postelji je sedela njegova sestra in pletla nogavice. Rada bi smuknila tja ven pred hišo ali dol k jezeru in se pogledala nekoliko z drugimi deklicami, toda morala je biti pri bratu, da mu je lahke hitro postregle, ko bi kaj potreboval. Molčala je kot je molčal brat. Ves utrujen od mučnega kašlja bi rad zaspal, a ni mogel. Obrnil se je in pogled mu je usel tja ven v bajni svet. Mikalo ga je ven v prirodo, hotel je vstati, vzdignil se je, takoj pa je zopet

nakov, ki so imenovane prošnje podpisali. Hudo-mušni ljudje pravijo, da sta to iz same hvaležnosti storila tudi dva dobro rejena pilija. Eden izmed teh pa že salamske svoje sivo brado suče in vije semintja, če ga kdo na to junasko delo opomni. Ako bi Juri s pušo še izhajal, bi gotovo o teh dveh zapel: «Sta moža dobro rejena; se polita in skrbita, da le kaplanu prav storita, pa vendar maščobe pri tem ne zgubita».

Borovlje. V nedeljo, dne 9. t. m. je bil prvi občni zbor boroveljskega «Wirtschaftsvereina», in pri tem zborovanju so se vršile jako zanimive stvari, katere kažejo korumpirani «Wirtschaftsverein» v pravi luči. Za dejstvo, da je bil pri tem zborovanju ustanovitelj in največji dobrotnik tega podjetja, znani Šman R., «ravatelj, izbacjen iz odbora, da daleč sklepati. Nemškutarji seveda pravijo, da je bil radi tega izključen, ker je hotel vse samo komandirati, jaz pa mislim, da nisem napačno zadel, ko pravim, da so ga samo radi tega izključili, da bi mogoče dobili potem tudi uradnike Vojtovih tovarn na svoje limanice, ker sedaj se baje radi Šmana ne upajo pristopiti k «Wirtschaftsverein». No, ta je zopet ena originalna nemškutarke. Drugi imajo tako bilanco, ki kaže celo 66 kron čistega dobička. O tem kaj dalje govoriti, se mi zdi popolnoma nepotrebno, kajti to ve itak vsak otrok v Borovljah, da je mogoče čisto kaj nasprotnega.

Borovlje. (Zakaj nas pogledate?? Šiman & Kom!!) Pred 14 dnavi, to je bilo 2. t. m., je bila v ljudski šoli v Borovljah protestantska maša, h kateri so prišli vsi protestantje korporativne tudi iz okolica, in vendar jih ni bilo toliko, da bi porabil pri štetju prste obeh rok. Med vsemi temi ni niti enega domačina — razen Votaja, ki so ga isto nedeljo blagoslovili in mu dali ime B. v. tažar — in zakaj se pripusti tem pritepenim tujcem vse, česar si izmislijo? Borovčiči, bratje, ali imate še vedno zavezane oči, ostanimo in povejmo tem pritepenim, da smo na svoji zemlji svoj gospod!! Kako pridemo mi do tega, da nas komandirajo tujci, povsod prognaani, posebno pa Šman, v Trzicu izpiskan; torej Kranjc ga je zapodil, in naši nemškutarji ga postavijo za častnega občana še predno so ga videli. Sedaj mu dajo «oberkomando» čez šolo, ki smo jo z velikim denarjem sezidali in še sedaj plačujemo visoke davke za ta zavod. A nemara zato, da bodo uganjali prevzetni tujci svoje komedije v tej šoli. Kje pa smo? Sv. maše se opravljajo v cerkvah, ne pa v ljudskih šolah, sploh je pa vam za mašo toliko, kakor nam, gre se le za to, da se zvirate iz same prevzetnosti, ker se vam predobro godi. Šman, tebi pa povem resno besedo, katero si lahko doma na steno obesiš: brat so te začeli tvoji ljudje, nadaljevali in končali bodemo mi.

Borovlje. V Borovljah staujoči bivši trgovec z mesarim diplomom Juri Schaller je izginil pred dvema tednoma. Rekel je, da hoče iti poslušat proces Kayser-Palese in se je peljal baje v Celovec. Od tedaj ni prišel več nazaj, pač pa se je izvedelo, da teče proti njemu preiskava zaradi mravnostnega pregreška, vsled česar je zelo verjetno, da je bil pobrisal pred kaznijo.

Šmarjeta v Rožu. Zalostna vest se je raznesla v nedeljo, dne 9. t. m., po naših vaseh, da je umrla prva koroška doktorica, dr. Marija Salar, rojena Susnik. Rajna je bila res izvanredno pridna in požrtvovalna, in le njene studije, za katere se je preveč zavzemala, so ji pripeljale tako naglo smrt. Izrekamo vsem sorodnikom in posebno materi globoko sožalje.

Lipalja vas. (Izprememba posadke.) Od leta 1907 je bila nastajena v poletnih mesecih v Lipalji vasi vedno 1. stotnija dom. pešpolka št. 4. Sedaj so prestavili to stotnijo v Lužnico,

padel nazaj na postelj, kajti bil je preslab, moči mu niso več dopuščale. Hotel je zopet zaspati, a tudi sedaj ni mogel, mižal je in tiščal oči skupaj, toda zaspal le ni. Začele so se mu prikazovati pred očmi različne slike; sedaj se je izprehajal ob jezeru z deklico, zdrav in čil, sedaj zopet se vozi v čolnu po jezeru in prepeva vesele pesmi, sedaj mu je slikala domisljija kaj drugega.

In ko tako gleda Ciril v domisljiji samega sebe, vsega zdravega in čilega, stopi v sobo pismonoša in izroči Marici pismo za Cirila. Sestrica da bratu pismo, ki ga odpre, misleč, da mu piše kak prijatelj, ki mu želi kmalu zdravja in svidenja v mestu. Toda, kako se Ciril začudil, ko zagleda, da je to pisava ženske roke.

«Vendar, vendar se je spomnila name,» je govoril polglasno sam pri sebi. «Oh, kako so bili srečni časi takrat, ko sva se izprehajala po stezi ob jezeru in ko se je revica utrudila, sedla sva na bližnjo klop in se pogovarjala, kramljala sva in si slikala gradove in zlate dneve v bodočnost. Bolna je bila takrat, bolna, kakor jaz sedaj, a sedaj se vrne zdrava z juga, kamor je odšla čez zimo s starši. Toda saj bodem jaz tudi ozdravel, da se le vrne ona, ki jo tako neizrečno ljubim. Ko bodem okrevljal zopet toliko, da bom sel lahko s postelje,

ker se bili v Lipalji vasi prostori za vojaštvo že preslabi. Kako je mogoče, da se občinski svet v Lipalji vasi ni potrudil, da si ohrani vojaštvo, od katerega je imela občina vendar kolikor toliko dobička, je naravnost neumljivo.

Škofiče pri Celovcu. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje posestnice Marije Riedl z vsemi pripravami in vse opravilo. Samo živino je mogla posestnica rešiti. — Vzrok požara je popolnoma neznan; škoda je precej velika in le deloma krita z zavarovalnino.

Prihodnja številka izide dne 6. majnika.

Svetovna politika.

Valitve v poslansko zbornico so sedaj uradno razpisane na dan 13. junija, ožje pa za 20. junija. Zbornica se snide dne 20. julija.

§ 14 Wiener Zeitung objavlja budget in provizorij na podlagi § 14. Provizorij je določen do konca t. l. Obenem se pooblašča vlada, da sme najeti v tekočem računu posojilo 76 milijonov K.

Češki narodni svet je sklenil pozvati vse stranke, naj bi pri prihodnjih volitvah sklenile med seboj premirje in si razdelile volilno delo tako, da ostane število mandatov vsem strankam neizpremenjeno, zato pa naj bi stranke z združenimi močmi se borile za mandate na meji proti Nemcem. S tem bi bilo prihranjeno mnogo denarja in truda, mnogo boja in sovraštva in bi tak kompromis le pripomogel k dobri stvari in skupnemu pestopanju. Tudi moravski klerikalni Hlas in Nasinec pišeta v tem smislu. Vprašanje je seveda, če bodo vse stranke s tem zadovoljne. Tudi je vprašanje, če bi bilo tak mir odobravati s političnega stališča. V narodnem oziru bi bil gotovo koristen, dasi se najbrže ne bo dal izvršiti.

Revolucionarno gibanje v Albaniji. V Albaniji ni nikdar miru, ta dežela je vedno v nekakem revolucionarnem gibanju. Albanci niso plačevali skozi stoletja Turčiji nobenih davkov ter so bili prosti vojaške službe, umevno, da se sedaj ne morejo privaditi novih razmer. — V Albaniji je izbruhnila zopet vstaja. Turčija mobilizira ter pošilja vedno več vojaštva proti Albancem. V Skoplje je poslanih 15 azijskih bataljonov. V Skadar so odposlali topove in mitraljeze, 6 azijskih bataljonov je namenjenih v Skadar. Čete ustašev naraščajo, položaj je vedno bolj nevaren. Albanske čete so udrele proti mestu Tusi; vojašnice so zažgali. Prišlo je do krvavega boja. Vojaštvo se je moralo umakniti. — Ustašev je baje okoli 15.000. Gorsko prebivalstvo se pridružuje revoluciji. Ustaške čete marsirajo proti Skadru.

Na Laškem se dobili novo ministristvo. Listi javljajo, da je odločno protipapeškega vladanja. Ministrstvo bo zlasti glede sol in zakona v liberalnem tiru.

Rusija in Kitajsko. Kljub temu, da je Kitajsko ugodilo vsem ruskim zahtevam, je položaj na daljnem vzhodu zelo resen. V Mandžuriji se baje razvija zelo opasno protirusko gibanje, ki zavzema od dne do dne večje dimenzije. Ruski podaniki, ki žive v Mandžuriji, beže trumoma nazaj v ruske pokrajine ter pripovedujejo, da se pripravljajo na severu in na zapadu bokersko gibanje. Kitajci hočejo baje preprečiti uvoz živil, posebno pa mesa, žita in klavne živine v amurske pokrajine ter na ta način preprečiti aprovizacijo teh pokrajin in ruskih kolonij.

Republikansko gibanje v Španiji. Po vsej državi je opaziti nevarno republikansko gibanje. Republikanska propaganda se širi prav opasno zlasti med vojaštvom. Kralj Alfonz se je nenadoma vrnil iz Zofje v Madrid. Zatrjuje se, da je stališče kabineta Canalejas močno omajano.

V španskem državnem zboru so začeli pripravljati o Ferrerjevem procesu. Republikanski

tedaj se bode začelo zopet ono življenje, kakršno je bilo prej, ko je bila še doma; tedaj bom jaz tudi ozdravel, samo da pride ona. Oh, Ida! Ida! Kako te težko pričakuje tvoj Ciril!

Vznesel in utrudil se je bolnik, zaspal in zaspanjal je sladke sanje o Idi. Šele drugi dan, ko je solnce stalo že blizu poldnevu, se je prebudil in čutil se je boljsega in tudi zdravnik, ki ga je prišel obiskat, je dejal, da bo kmalu okreval.

Deževen dan je bil, ko se je kočija ustavila pred hišo, kjer je kralj Ciril. Z nje je stopila mlada ženska postava in odhitela naravnost proti Cirilovi sobi, ki pa je oddmedodne še bolj hiral.

«Ciril!»

«Ida! Si se vendar vrnila?»

«Da,» se je začulo iz sobe in zatem se par lahko govorečih besedi in nato se glasev krik in vse je utihnilo; le polglasno ihtenje je odmevalo po sobi.

Črez dobro uro pa se je oglasil mrtvaški zvon in naznanjal, da se je zopet vrnila duša trpina k svojemu stvarniku...

poslanec Seriano je izvajal, da ima ta razprava namen, zahtevati revizijo procesa zoper Ferrerja, ki je postal nedolžna žrtev grozovite pravne zmote. Razprava je zelo živa in zanimiva. Udeležujejo se je najuglednejši poslanci, ki razkrivajo, s kakšnimi podlimi spletkarijami se je vplivalo na sodišče.

Proti republikanski portugalski vladi se nemprehoma snujejo zarote, toda dosedaj brez vsakega uspeha. — Kraljev grad v portugalskem letovišču Casae bo vlada izpremenila v javni hotel.

Gospodarska vprašanja.

Higijena selskih stanovišč.

Dalje.

3. Stanovanje mora biti zračno.

Omenili smo že, da vlažno stanovanje že samo po sebi ne more biti gorko. Vlažnost pa je tudi kriva, da stanovanjska niso zračna; ker namreč vlažno stanovanje ne more biti gorko in ker kurjava mnogo stane, zato zračimo stanovanje kar najmanj, da ne zapravimo se več od te malo gorkote, kolikor se je še v sobi nahaja. Tu se jasno vidi, kako iz ene napake pri zidanju izvira druga, in kako po premisleku in dobri volji, ustrezajoč enemu higijenskem pravilu, izpolnimo tudi druga.

Zrak v sobi kvarijo pred vsem stanovalci in njihova opravila. Kakor znano, izločujemo pri dihanju ogljenčevo kislino in vodene pare. Tudi k gorkoti prispevamo z dihanjem kakor tudi z izpiranjem iz telesa in obleke k razširjevanju različnih vonjev. Po človeških opravilih v stanovanju je mogoče nemalo pokvariti zrak, kar se godi tudi po prahu, dimu in plinih pri prometu, kurjavi ter umetni razsvetljavi.

Iz tega spoznamo, kako nujno je od časa do časa prezračiti stanovanjske prostore, ker zrak, če ni čist, če je dimen, prašen ali smradljiv, nikakor ni pripraven za dihanje.

Že pri razmotrivanju o higijeni krčem smo omenili, kako malo se skrbi na deželi za zračenje stanovanj. Na to dejstvo se opira oni znani edgovor učenca, ki je na vprašanje: «Zakaj je zrak na kmetih splošno dober?» odgovoril: «Ker kmetje ne odpirajo oken!»

K za naštetim okolščinam, ki kvarijo zrak, se pridruži v veliki meri tudi to, da so kmetjska stanovanja v vseh smereh premajhna. Jasno je, da se zrak tem prej skvari, čim ožje in nižje je stanovanje. Najmanjši zračni prostor mora biti v sobah za posameznike vsaj 10 kubičnih metrov. V otroških spalnicah mora biti za vsakega otroka 5 m³ zraka, v spalnicah za odrasle za vsako osebo najmanj 10 m³.

Jako mnogo kmečkih kakor tudi delavskih stanovanj po nemških in v industrijskih krajih ne odgovarja tem higijenskim zahtevam niti zdaleka, česar direktna in najžalostnejša posledica — da o drugih ne govorim — je vedno razmnoževanje jetike, osobito pljučne jetike. Resitev stanovanjskega vprašanja pa omejitev jetika sta trdno združena.

Kako prezračimo stanovanje?

To je mogoče na razne načine. Najenostavnejše zračenje je, če odpremo okna, da tako spustimo slabi zrak ven in odpremo vhod dobremu zraku. Ta način je ob času slabega vremena in hude zime težko izvedljiv, ker se ljudje preveč boje prehlajenja. Bolj priporočljivo je, napraviti na zgornji sipi v oknu odprtino, v kateri se vrtil posebna plošča iz pločevine. Ker je gorki zrak lažji nego mrzli, se prvi dviguje in izhajaja skozi odprtino na plan. Poleg te silno enostavne ventilacije se dobe tudi kompliciraneje, katerih pa tu ne nameravamo opisovati.

Poleg tega umetnega zračenja imamo tudi naravno: Zrak v sobi je v splošnem gorkejši in, kakor že rečeno, lažji nego zrak na plamen; skozi odprtine na vratih in oknih, kakor tudi skozi fine luknjice po stenah, skozi večje ali manjše spranje na tleh prihaja mrzli zrak v notranjost in gorki uhaja pred vsem skozi stropne luknjice in razpokline. Sveda, to naravno zračenje ne zadostuje za prenovitev zraka v dovoljni meri. Če so pa omenjene spranje in razpoke prevelike in v večjem številu, tedaj se zgodi, da vleče, to se pravi, nastanejo majhni, pa zelo močni zračni toki, ki utegnejo nemalo škoditi na zdravju tistim, ki prebivajo v takih prostorih.

Dalje prih.

Nekaj o gnojilci.

Mnogo je že dandanes kmetovalcev, ki rabijo za gnojenje umetna gnojila in to bodisi vsled tega, ker jim to drugi priporočajo, ali pa zato, ker so se o koristi teh že sami prepričali. Da, prav in tudi koristno je, če se rabi umetna gnojila, ker ne le, da se več pridelja, ampak je tak pridelek tudi boljši. Vendar pa je raba umetnih gnojil le v tem slučaju umestna, če se ravna obenem tudi z domačimi gnojili pravilno, tedaj s hlevskim gnojem in gnojico, da se jih ne pušča v nemar. Da, mnogo je kmetovalcev, ki res skrbje za gnojico, toda še več pa takih, katerim ni prav nič mar, ki rajši kupujejo draga, umetna gnojila, mesto da bi se brigali kaj za dragoceno gnojico.

Priznati se mora sicer, da je veliko lažje rabiti umetna gnojila, kakor pa pravilno ravnati s hlevskim gnojem in gnojico, da, ona tudi učin-

kuje mnogokrat bolje od hlevskega gnoja, ali tega pa tudi ne moremo in ne smemo odobravati, da bi se zanemarjalo domača gnojila, na drugi strani pa bi se kupovalo draga umetna gnojila. Kdor umetna gnojila kupuje, hlevski gnoj pa zanemarija, je podoben onemu, kateri svoj polni mošnjček izprazni ter na cesto izsuje, potem pa gre beračit od hiše do hiše.

Pa pustimo tedaj to, kar se tiče oskrbovanja gnoja. Oglejmo si le škodo, katero si dela kmetovalec, kateri držeč križem roke gleda, da se izgublja gnojica v cestni jarek i. t. d. Poglejmo najpoprej, iz česa obstoji gnojica. Gnojica je umazana tekočina, obstoječa iz scalnice in deževnice, v kateri se nahajajo one rastlinske redilne snovi, katere je scalnica, oziroma deževnica iz hlevskega gnoja izločila. Izmed glavnih redilnih snovi se nahaja v gnojnici največ kalija, dušika in fosforove kisline. Po tabelah prof. Wolfa se nahaja v 100 delih gnojnice 982 vode, 1.5 dušika, 4.9 kalija, 0.1 delov fosforove kisline in poleg teh še razne kisline in soli.

Če vzamemo tedaj za podlago ceno, po kateri se plačuje redilne snovi v umetnih gnojilih, dobimo, da je vreden liter gnojnice toliko, kolikor se dobi takega umetnega gnoja za $\frac{1}{4}$ vin. Od teh $\frac{1}{4}$ vin. se nahaja v enem litru gnojnice le dušika približno za $\frac{1}{2}$ vinarja. Eno izmed teh redilnih snovi pa se ne izgublja samo v zemljo, ampak tudi izhlapi. Ta redilna snov je dušik, katerega se nahaja v gnojnici v obliki hlapne spojine, amonjaka, po katerem ima tudi gnojica svoj omamljivi duh. Ker je ta snov zelo hlapna, zato se izločuje in izhlapeva v zrak. Vsak, količkaj razumen kmetovalec ali tak, ki ve ceniti vrednost redilnih snovi, si bo prizadeval, ne le da se gnojica ne bo izgubljala od hiše, ampak, da tudi amonjak iz gnojnice ne uide. Zato poskrbi, da si napravi dobro gnojnišče, v drugi vrsti pa bo semintja nekoliko žveplene kisline prilil gnojnici, da s tem zabrani amonjaku izhlapevati.

Gnojica, ki se je malovila iz hleva, se porabi za gnojenje, v prvi vrsti se pa mora polivati gnoj na gnojnišče, da ostane vedno vlažen. Za gnojenje je pripravna gnojica na vsakih tleh, učinkuje pa najbolj na srednje rahlih, dočim jo peščena tla slabo vsrkavajo, na ilovnatih tleh jo pa hlevski gnoj celo prekaša. Posebno dobro gnojilo je za travnike in sploh za pridelovanje krmaskih rastlin. Tudi slabo uspele žitne setve gnojica močno ukrepi, za gomoljne in zelenjadne rastline pa je naravnost nenadomestna.

Vsak kmetovalec mora imeti zadosti veliko gnojnično jamo, kamor se ima stekati vsa scalnica iz hleva, da ne izgubi nič gnojilnih snovi in da z gnojenjem z gnojico pomnoži svoje pridelke.

Kmetovalci, napravite gnojnične jame, kajti, dokler boste težili čez slabe čase, gnojico pa pustili odtekati stran, se vam ni nadejati, da bi pri sedanjih razmerah kaj napredovali, ker dandanes napreduje le tisti, ki zna vsako stvar do dobrega izkoristiti.

Listnica uredništva.

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali nekaj dopisov, ki so prišli že po sklepu lista, odložiti za prihodnjic. Oprostite!

Korošci! Naročajte, priporočajte in razširjajte vaš list! — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega naročnika! — Bodite povsod širitelji njegovega poštenega prizadevanja!

Raznoterosti.

Ženo ustrelil in oproščen. Pred pariško poroto se je imel zagovarjati hotelir Machel radi umora svoje žene. Dvakrat mu je ta utekla z različnimi ljubčki, v tretjič se je možu to pa vendar le preumno zdelo in ustrelil je svojo nezvesto ženo. Pred poroto je bil oproščen. Zagovarjal ga je najslavnejši pariški odvetnik Robert.

5000 K zaslužka

plačam onemu, ki mi dokaže, da moja čudovita zbirka

250 kosov za samo K 5-90

ni prilžnostni kup, in sicer:



1 pristna švicarska sist. Roskopf. Pat. Rem. žepna ura, natančno ideoča in točno regulirana s triletno pismeno tovarniško garancijo, 1 amerik. double-zlata oklopna verižica, 2 amerik. double-zlata prstana (za gospoda in damo), 1 angleška pozlačena garnitura, obstoječa iz gumbov za manšete, ovratnik in naprsnik, 1 amerik. žepni nož, 1 eleg. svilen kravat, barva in vzorec na željo, najnov. kroj, 1 krasna broška za dame, zadnja novost, 1 potovalna toaletna garnitura, 1 elegantna pristna denarnica iz usnja, 1 par butonov z imit. dragulji, 1 salonski album z najlepšimi razgledi na svetu, 1 krasna veriž. za na vrat ali lase z pristnimi orijent. biseri, 5 indijskih hudičkov-prerokov, razveseljivo za vsako družbo, in še 200 kosov različnih predmetov, koristnih in nepogrešljivih za vsako hišo, zastoj — vse skupaj z elegantno sist. Roskopf. Pat. žepno uro, ki je sama vredna dvojno to svoto stane samo **K 5-90**.

Dobi se po povzetju pri

10 1

S. URBACHU, Krakov, Avstrija, št. 92.

N. B. Ako se naroči dva zavoja, se dobi poleg tega še zastoj 1 angleška britev ali 6 komadov žepnih rutic. Ako kaj ne ugaša, se takoj denar povrne.

O malih stanovanjih je razsodilo upravno sodišče glede nekega odloka finančnega ministrstva, da se pri odmerjenju hišne razrednega danka one prostora, ki so po stavbnih okoliščinah določeni za kuhinje, ne more smatrati za dele stanovanj, tudi ako se rabijo v druge namene in ne same za pripravljane jedil.

Nova iznajdba v elektriki. Danec Waldemar Poulsen je iznašel nekaj povsem novega na polju elektrike. To je: električno luč brez žic. Poizkušal je veliko in se mnogo trudil, dokler ni popolnoma uspel. Danes mora biti vsaka električna luč zvezana z dvema žicama, da gori. On je pa iznašel tako, da ni treba nič žic, po katerih teče elektrika. Kakor brzojavimo brezžično, tako bomo imeli tudi luč brezžično. Ne pozna se sicer še stroja, ve se pa za gotovo, da je vse to res. Poizkušal je že to v javnosti. Na eni strani velike dvorane je stal on, na drugi pa njegov pomošček, kateri je držal električne luči. In začele so naenkrat goriti, dan jih je držal popolnoma proste v zraku in ni bilo stika z nobenimi žicami. Ta iznajdba je veličastnega pomena. Saj je znano, da moramo imeti po dve žici za vsako svetilko in da morajo biti napeljene iz tovarne. Baš danes je vsaka iznajdba, katere odpravljajo žice, izredno dobrodošla, saj imamo po velikih mestih toliko različnih žic, da ne bo kralju nobenega prostora več. A ne samo to. Žice so vse iz bakra, baker je pa zelo drag. Na ta način se bo električna luč tako pocenila, da jo bode premogel vsak človek.

Grozna slika iz življenja. Mati z otrokoma v rakvi. Na starem zapuščenem presbiterjanskem pokopališču na Oak St. v Patersonu, N. J., v Ameriki je našel policist Dufly v kameniti rakvi, v kateri so 150 let počivali mrtveci in junaki iz revlucijske dobe, Pavlino Greene z dvema njenima otrokoma. Mati in otroka sta bila izstradana. Na kamenitih tleh sredi groba je bil ogenj, ki je razprostiral dim po votlini tako, da je policistu jemalo pogled. Nad ognjem je visel kotel, v katerem se je kuhala krompir. Dvanajstletna deklica Sofija Green je stala pri ognju, njena sestra Margareta pa je blela in lačna čepela na nekem zaboju v ketu groba. Nad en teden je že Pavlina Green s hčer-

Ne zabite Ciril-Methodove družbe!

kama prebivala v rakvi, ker ni imela denarja, da bi plačevala stanovanje. Revna delavčeva žena se je borila z vsemi silami proti obupu. Oče otrok je pred petimi leti ponesrečil v premegovniku v Schanandoah, Pa. Denver, ki ga je zapustil, so žena in otroci kmalu parabili in zdaj je bila mati prisiljena si iskati dela, da preživi otroka. Obrnila se je v Paterson in do zadnjega časa je žena res zaslužila toliko, da je mogla sebe in otroka za silo preživeti. Ko pa je izgubila delo in ni mogla več plačevati najemnine, jo je brezsrčni hišni gospodar postavil na cesto. Bila je preponosna, da bi beračila. Brez denarja, brez strehe in brez živeža je blodila po mestu, dokler ni prišla na pokopališče, kjer je našla prazno rakev in se v njej naselila. Tu jo je našel policist, ki je videl prihajati dim iz rakve in vsled tega šel noter pogledat. Otroka so zdaj oddali v neko zavetišče in dobrosrčni ljudje so tudi nesrečni materi dali dela in zaslужka.



Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožotovarniška družba Peter Wernig

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

CROATIA zavarovalna družba v Zagrebu.

Ustanovljena leta 1884.

Centrala: v Zagrebu, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradličeve ulice.

Glavna zastopstva: v Osjeku, Reki, Sarajevu, Novem Sadu in Ljubljani.

Podružnica: v Trstu, Corso števil. 1. :: Telefon 25-94. ::

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: 1. Na življenje. a) Zavarovanje glavnice za slučaj doživetja in smrti, b) zavarovanje dote, c) zavarovanje življenske rente; 2. Proti škodi po požaru. a) Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarnen). b) Zavarovanje premicnin (pobištva, prodajaloiškega blaga, gospodarskih strojev, blaga i. t. d.), c) zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena i. t. d.) 3. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje v vseh delih je znašalo leta 1909 K 2.116.261,86
Od tega temeljna glavnica 800.000,—
Letni dohodek premije s pristojbinami 1.117.856,03
I plačane škode 3.923.163,48

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod jako ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje Podružnica „Croatie“ v Trstu, Corso števil. 1, I. nadstropje,

odnosno Glavno zastopstvo „Croatie“ v Ljubljani (Tvrška Kmet in Slivar).

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubam.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in zenitinske kavčije.

Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 26—8

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 1/4 od sto. Vse narasle in uedvignjene obresti **pripisuje dvakrat na leto** h kapitalu in sicer 30. roznika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin. od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil **mesto Radovljica** z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici.

Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroci naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštno položnico, katere so vsakemu na razpolago.

Posojila na zemljišča

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljene dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. **Dolžnik Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celoti dobi še za 97 vin. manj.**

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglaš naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje **vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne** razen ob nedeljah in praznikih

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.